

TIDEN

Da Goethe i oktober 1797 udsendte *Hermann und Dorothea*, var der krig i Europa. Med Bastillens fald 14. juli 1789 havde revolutionen i Paris overalt vakt røre og forhåbninger om frihed og lighed, og monarkierne i Europa forholdt sig nervøst afventende. Men i april 1792 indleder Østrig krig mod Frankrig, og efter henrettelsen af kong Ludvig XVI træder de fleste europæiske monarkier ind i en koalition mod den franske republik. Herefter hærger revolutionskrige efterfulgt af Napoleonskrigene Europa i mere end 20 år og medfører død og ødelæggelser og befolkninger på flugt.

Som minister i Hertugdømmet Sachsen-Weimar-Eisenach havde Goethe ledsaget hertugen sammen med den tyske armé under felttoget mod Frankrig og belejringen af Mainz 1793. Han havde således ved selvsyn erfaret krigens rædsler. Hverken krig eller revolution huede Goethe. Men han havde trods alt sympati for revolutionens idealer. Denne holdning til brydningerne i tiden præger hele fremstillingen af historien om Hermann og Dorothea, der udspiller sig på baggrund af revolutionskrigene i Europa.

HERMANN OG DOROTHEA

Fra Alsace er et flygtningetræk kommet over Rhinen og gør ophold udenfor en lille provinsby dér. Borgerne er nysgerrige og drager ud for at beglo de fremmede. Nogle sørger dog også for hjælp til de ulykkelige. Således sendes gæstgiversønnen Hermann af sin mor af sted med forsyninger. Blandt flygtningene bliver Hermann straks betaget af en ung kvinde, der - selv fordrevet - udmærker sig ved at have overskud til at hjælpe de andre nødstedte. Hun fatter også straks sympati for ham, og på trods af at de kommer fra to forskellige verdener, ender det dog med, at Hermann og Dorothea bliver forlovet, og dermed bliver borgerne i den lille traditionsbundne provinsby konfronteret med tidens voldsomme begivenheder.

Goethe er inspireret af sin samtidige Johann Heinrich Voss, der foruden sine fortræffelige Homeroversættelser skrev populære tyske idyller i smag med tidens borgerlige lystspil. Goethes epos er således en idyl, en idealiseret stemningsfuld skildring af jævne menneskers hverdagsliv. Men med digtets klassiske formsprog tilstræber Goethe at give den aktuelle modsætningsfyldte virkelighed begribelig struktur.

UDSIGT

Hermann und Dorothea regnes for et hovedværk i tysk litteratur. Det blev fordansket allerede 1799, men i beskåret form. Censuren var blevet genindført samme år, som oplysningsmanden Jens Smidth havde oversat digtet. Han blev derfor nødt til at stryge de kontroversielle passager vedrørende revolutionen i Frankrig. Mange læste dog dengang digtet i sin helhed på tysk. Uforkortet er digtet siden blevet oversat af Simon Meisling og af P.A. Rosenberg, men hverken på tysk eller i oversættelse læses det vel nu af ret mange?

Digtet er episk, fortællende, men det har været muligt at bearbejde Rosenbergs hexametre, så Goethes historie om Hermann og Dorothea kan opføres scenisk. Vi har ikke, som det nu ofte sker med klassiske digterværker, aktualiseret teksten, og for at værket kan leve i sin egen tids ånd, er kostumeringen samtidens ligesom også mellemaktsmusikken er af Ludwig van Beethoven.

Med denne opsætning, der fremstiller Goethes digt på en ny og tilgængelig måde, ønsker Teaterselskabet at berige et nutidigt publikum med en klassisk historie om flygtninge.

TF

